

EDINOST

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 jutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, 1. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nežalostno pisma se ne sprejemajo in rokopol se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Gordin. Lastnik konsorcijskega lista „Edinost“. — Tisk tiskarne „Edinost“, vpisane zadrage z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
Za pol leta 12.—
Za tri mesece 6.—
Za nedeljsko izdajo za celo leto 2.20
za pol leta 2.60

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vinar, Osmrtice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 vinar, Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20.— vsaka nadaljna vrsta 2.—

Malv oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inšerati oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in tož se v Trstu.

Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštahranilnični račun št. 841.662

Pregled najnovejših dogodkov.

Italijanska bojišča. — Močni italijanski ogenj na Krasu je nekoliko popustil. Proti posameznim odsekom je bil ob časa do časa zelo srdit. Pehotnih bojov ni bilo. Na tirolski vzhodni fronti laški napadi odbiti.

Ruska bojišča. — V Karpatih nič novega. Med Narajovko in Zlato Lipo ter jugovzhodno Brzezanov srditi boji. Južno Mješčicevski Rusi vzeli namaknjene jarek, druge odbiti. Naši so južno Brzezanov vzeli 30. septembra izgubljen vrh.

Romunska bojišča. — Pri Oršovi naš uspeh. Južno Hatszega naši vzeli Romunom hrib Siglen, v Fogaraškem pogorju Surul; na vzhodni fronti sovražnik vržen na več mestih. Med Donavo in Črnim morjem sovražni napadi odbiti.

Albansko-macedonska bojišča. — V Albaniji nič novega. Zapadno železnice Brezotop—Florina razpadel. Brezotop uspešno obstreljevanje Dedeagača z morja.

Zapadna bojišča. — Velika artiljerijska bitka ob Sommi se nadaljuje. Sovražni napadi odbiti.

Turška bojišča. — Nič poročil.

Razno. — Ministrska kriza na Grškem še ni rešena. — Vse tri skupine avstrijske gosposke zbornice za parlamentarno kontrolo.

Z naših bojišč.

Dunaj, 6. okt.

Na Sedmograškem so včeraj čete generala pl. Falkenhayna porazile dele druge romunske armade.

V okolišču severozapadno in zapadno Fogaraša vse do Haarskega potoka prodre romunske sile so bile po uničenju prve armade ob Rotenturmškem prelazu napadene po Falkenhaynovih četah in v večdnevni boj na obeh straneh Alute porinjene preko Fogaraša. Zasledovane krepko po naših divizijah so se ustavile ob zapadnem robu Gozda duhov (Sinec), ki zapira dohod v Braševu, in so skušale v tankaj zgrajenih močnih utrdbah zavestiti naše prodiranje. Naše čete so napadle takoj in vrgle Romune včeraj iz njihovih postojank.

Napad se nadaljuje.

Sovražnik se je poizkušal upirati na gorskem grebenu in dobiva ojačenja, da bi rešil Braševu. Zajeli smo včeraj 43 topov. Razmeroma majhno število ujetnikov kaže, kako srditi so bili boji. Kakor je znano, se je ugotovilo, da Romuni more naše ranjence. Posledice naj si pripišejo sami. Umika se tudi središče druge armade. Umeknilo se je iz črte Bekoten-Sekelj Kerestur vzhodno proti Rapsu-Madžarošu.

Na Karpatski fronti vlada mir.

V vzhodni Galiciji se nadaljuje ruski napad. Ogronnihi sovražni izgub ne ublažuje nikakršna pridobitev tal.

Bitka v Voliniji je očitno uplahlila samo začasnó.

Italijani napadajo komensko planoto. Četudi so bili doslej samo osamljeni pehotni napadi, smo vendar, ker Italijani že pet dni napadajo naše postojanke s peklenjskim ognjem, po vzorcu somunske bitke pred začetkom osme kraške bitke. Tokrat razvija Čadorna daleč večje napore kot pa v prejšnjih strahovitih bojih.

Italijanska bojišča.

DUNAJ, 7. (Kor.) Uradno se razglša: 7. okt. 1916.

Italijansko bojišče. — Močni italijanski ogenj na kraški planoti je včeraj nekoliko popustil. Posamezne odseke pa je sovražnik ob časa do časa obstreljeval zelo srdito. Do pehotnih bojov ni prišlo. Na fronti v fleimski dolini je sovražnik

srdito obstreljeval iz vseh kalibrov Fasanse alpe, postojanke v okolišču Lusije in fronto severno Pellegrinske doline do Marmolate. Ponovne napade na Gardinal, Buso Alto in Cimo di Cece smo zavrnili. Severno Pellegrinske doline se je pričel po povečanju ognja splošen napad na postojanke ob Costabelle do marmolatke skrbine, ki smo ga zavrnili do 10 zvečer. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Ruska bojišča.

DUNAJ, 7. (Kor.) Uradno se razglša: 7. okt. 1916.

Rusko bojišče. — V vzhodni Galiciji je med Narajovko in Zlato Lipo ter v okolišču jugozapadno Brzezanov zopet prišlo do srditih bojov. Sovražnik je, izveden, si zavzel nekega namaknjene jarka, imel zopet popoln uspeh. Avstro-ogrski čete so z nenadnim napadom zopet osvojile 30. septembra izgubljen vrh. Dalje proti severu nič pomembnega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

BEROLIN, 7. (Kor.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 7. okt. 1916.

Vzhodno bojišče. — Princa Leopolda Bav. fronta: Število 5. oktobra pri Batkovem (ob Seretu) zajeti Rusov je naraslo nad 300 mož. Včeraj jutraj na obeh straneh Zlate Lipe nadaljeval ruske napade smo zopet krvavo odbili. Majhno predpostojanko južno Mješčicevsko smo opustili. Jugovzhodno Brzezanov smo z naskokom vzeli vrh, ki ga je 30. septembra zasedel sovražnik. — Fronta nadvolode Karla: Nič posebno pomembnih dogodkov.

Prvi generalni kvartirnojmster: pl. Ludendorff.

Nemški cesar na ruski fronti.

BEROLIN, 6. (Kor.) Wolffov urad javlja: Cesar je včeraj v Kovelu sprejel poročilo krajevnega vrhovnega poveljnika ter poveljnika armadne skupine pl. Linsingena o položaju in zadnjih bojih. Poždravil je odposlanstvo krdel imenovane armadne skupine. Danes cesar pregleduje čete v okolišču Vladimira Volinskega, da tudi tam izreči svojo in domovine zahvalo četam, ki so se zadnji čas udeleževale zmagovitih bojov proti ruskim napadom.

Romunska bojišča.

DUNAJ, 7. (Kor.) Uradno se razglša: 7. okt. 1916.

Romunsko bojišče. — Pri Oršovi so naše čete zopet pridobile nekaj tal. Južno Hatszega (Hötzinga) so Romuni izgubili mejni hrib Siglen, v Fogaraškem pogorju pa Surul. Po Gozdu duhov in Persanskem pogorju križeče avstro-ogrski in nemške kolone so zasledovale sovražnika z lomile slabotni romunski odpor. Tudi na vzhodni sedmograški fronti je bil sovražnik vržen na več točkah.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

BEROLIN, 7. (Kor.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 7. okt. 1916.

Sedmograško bojišče. — Na vsej vzhodni fronti so zvezne čete napredovale. Pritiskale so krepko za sovražnikom, ki se je umikal skozi Gozd duhov. Vrgle so zadnje čete. Pri zavrnitvi romunskih napadov na obeh straneh Rotenturmškega prelaza sta bila ujeta 2 častnika in 133 mož. Južno Hötzinga smo iztrgali Romunom mejni hrib Siglen. Pri Oršovi je pridobilih zopet nekaj tal.

Balkansko bojišče. — Mackensenova armadna skupina: Sovražnik je napadel na več mestih med Donavo in Črnim morjem; zavrnili smo ga.

Prvi generalni kvartirnojmster: pl. Ludendorff.

š. In se je skrivala pred radovednimi očmi. In vedel sem in sem bil prepričan, da pride Cilka k meni. Oči bo povesila, in njene rdeče ustnice bodo izpregovorile tihe besede o grenki žalosti, ki je zakopana že dolgo v mladi duši in žge vse dni in vse noči. Prišlo bodo solze, in črne tepevalnice bodo zakrile oči. Jok ji bo strel sel mehke grudi, in roke bodo zakrile zardela lica; kajti njena žalost je stopila iz duše in je zagledala polna sramu solzne žarke, ki se smehljajo vseokrog v svoji čistosti in nedolžnosti.

Toda še se je obotavljala in je stala kraj njive. Spet je povesila glavo in je strmela v tla. Napol se je že okrenila, in zdelo se je, da se spet obrne in zbeži za visoko žito. Toda nenadoma je dvignila glavo in se je ozrla na strmini. Zamahnila je z roko in je privzdignila malce svoje pisano krilo. Potem pa je stopila na breg in je hitela naglo navzgor. Obstala je pred mano in je zasopla. Pogledala me je s svojimi lepimi, žalostnimi očmi in se je nasmehnila v svoji veliki zadržki.

„Vedel sem, da prideš, Cilka,“ sem ji dejal. „Videl sem žalost v tvojih očeh in sem zastul, da se skriva v tvoji mladi duši nekaj težkega, silnega, ki hoče na dan, da se razgubi med temi radostnimi žarki in se ne povrne nikoli več v dušo.“

SOFIJA, 6. (Agence Teleg. Bulgare.) 6. oktobra. — Romunska fronta: Ob Donavi mir. Po končni izjavitvi po Romunih pri Rjahovem izvršenega prehoda čez reko smo z artiljerijskim ognjem razdelali mostni material, ki so ga Romuni zveliki k svojemu lastnemu bregu, dočim pa smo pobrali na svojem bregu zaostali material. Zajeli smo 20 municijskih voz, vozove, prtljago, in drug vojni material. V Dobrudži so se izjavili ponovni sovražni napadi na črti Karabadža—Amadža—Perveli v našem ognju in zaradi uspešnih protinapadov; ujeli smo 60 Rusov. Ob črnemorski obali križari sovražno brodovje.

DELOVANJE NAŠEGA PODONAVSKEGA BRODOVJA.

DUNAJ, 7. (Kor.) O delovanju podonavskega brodovja med 4. in 6. oktobrom poroča vrhovno armadno poveljništvo uradno: 1. oktobra dopoldne se je spoznalo, da pri Rjahovem sovražnik gradi most. Popoldne so odpluli patruljski čolni, katerim je sledil oddelček monitorjev. Predri so sovražni strelni pas pri Zimnici in Gjurgjevem in so začeli obstreljevati kraj, kjer se je gradil most. Drugi dan so dospeli nadaljnji monitorji. Posrečilo se je opoldne vkljub romunskemu zaporjem ognju, plavajočim minam in torpedom napraviti most neporaben. Poleg tega je brodovje obstreljevalo brodovje nasprotnika na severnem bregu. Čez noč so patruljski čolni ostali v bližini mostiča in so preprečili popravo mostu. V torek, 3. t. m., se je sovražnik, ker ni mogel več uporabljati mostu za nadaljne prehode, začel umikati. Brodovne enote so neprestano križarile nad prehodnim mestom in so z ognjem za hrbet in bok zadajale Romunom težke izgube. V noči od 4. na 5. t. m. je brodovje v gjurgjevskem pristanu nišnje zajelo štiri vlačilce za nafto in tri za premog. Poizkus romunskih monitorjev, da bi prišli na pomoč, so preprečile s svojim zapornim ognjem nemške baterije pod Silistrijo. Vrhovni poveljnik armadne skupine, Mackensen, je hrabremu vojničkim uspehu podonavskemu brodovju izrekel svoje posebno priznanje na izbornem delovanju.

Romunske grozovitosti.

SOFIJA, 7. (Kor.) Bolgarska brzojavna agencija javlja: Nova grozodejstva romunskih čet, ki so po svojem prehodu čez Donavo pomorili skoraj vse prebivalstvo, ki je ostalo v vaseh v okolišču Rjahovega, in so razdelale domove mirnega prebivalstva, kjer so se nahajale pretežno ženske, otroci in starci, vzbujala v vseh civilnih in vojaških krogih živahno ogorčenje. Časopisje, ki zvesto tolmači čustva narodovega ogorčenja, silovito žigos romunsko barbarstvo in zahteva vojno brez milosti proti morilcem in požigalcem. Danes dopoldne je odpotovala skupina časnika, rjev na prizorišče grozodejstev, da uvede preiskavo o zločinah, ki jih je sporečil generalni štab.

Nemški letalski napad.

BEROLIN, 7. (Kor.) Wolffov urad poroča: Nemška povodna letala so 5. oktobra napadla večje ruske, močno oborožene transportne parnike v Črnem morju vzhodno Tuzle in dosegla zadetke na krovu parnikov. Druga nemška povodna letala so uspešno metala bombe na sovražne municijske kolone in konjico v severni Dobrudži.

Albansko-macedonsko bojišče.

DUNAJ, 7. (Kor.) Uradno se razglša: 7. okt. 1916.

Jugovzhodno bojišče. — Pri c. in kr. četah nič novega.

BEROLIN, 7. (Kor.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 7. okt. 1916.

Balkansko bojišče. — Macedonska fronta: Poleg majhnih, brezuspešnih sunkov je močan sovražni napad zapadno železnice Bitolj—Florina razpadel pred bolgarskimi postojankami. Dedeagač je bil z morja obstreljevan brez bi-stvenega uspeha.

Prvi generalni kvartirnojmster: pl. Ludendorff.

SOFIJA, 6. (Agence Tel. Bulgare.) Poročilo bolgarskega generalnega štaba.

6. oktobra. — Macedonska fronta: Med Prespškim jezerom in Vardarjem nič pomembnih dogodkov. Poizkus Srbov, da bi pri vasi Skočinu prestopili Črno reko, smo preprečili s protinapadom, pri čemer smo ujeli 30 Srbov. Napad na grič Bahovo je odbil naš oženj. Vzhodno Vardarja do Dojranskega izvira slabotni obojestranski topovski ogenj. Južno Dojrana je topovski oženj trajal čez noč. Na Belasici planini in strumski fronti mir. Ob egejski obali živahno križarilo sovražne ladje. Sovražno brodovje je obstreljevalo Dedeagač in železniško progo. Napravilo je le neznatno škodo. Naša povodna letala so napadla brodovje in je prisilila, da se je umeknilo na visoko morje.

Zapadna bojišča.

BEROLIN, 7. (Kor.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 7. okt. 1916.

Zapadno bojišče. — Fronta bav. prestolonaslednika: Velika artiljerijska bitka ob Sommi se nadaljuje! Raztegnila se je tudi na fronto severno Ancre in se je poostila južno Somme in na obeh straneh Verdmanovillersa. Naš zaporni oženj je med Ancre in Sommo skoraj popolnoma preprečil sovražne napade in med Lesboeušom in Bouchavesnesom proti četam gen. Boehna in Garnierja naperjen sunek odbil v prvem zastavku. Prišlo je samo do kratkega boja moža proti možu jugozapadno Sailyja s slabotnimi, do naših črt prodrlimi oddelki. Iz fronte Denicourt—Vermandovillers—Lighons, proti odseku generala pl. Kathena izvršeni francoski napad je pri Verdmanovillersu dovedel do srditih bojov moža proti možu, ki so se odločili v prid našim hrabrim šlezjskim polkom, ob katerih žilavem odporu so se že tekom vsega julija in istem okolišču izjavljali vsi francoski napori. V ostalem pa so sovražni napadni valovi tudi tu razpadli v ognju.

Prvi generalni kvartirnojmster: pl. Ludendorff.

Uradna sovražna poročila.

DUNAJ, 7. (Kor.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča:

Italijansko uradno poročilo.

5. oktobra. — Ko je nasprotnik v noči na 4. t. m. v travniški dolini izvršil proti našim postojankam nekaj diverzijskih akcij, je ponovno napadal odsek na južnem pobočju Colbriconu. Zavrnili smo ga povsod. Tekom 4. t. m. je po izdatni artiljerijski pripravi obnovil s svežimi četami svoje napore in posrečilo se mu je, da je zopet zavzel naše 3. t. m. jutraj zavzete, proti Colbriconu Piccolu namaknjene postojanke. Na vseh drugih mestih je bil sovražnik odbit z zelo težkimi izgubami. V gornji cordevolski dolini smo zavrnili nenaden napad na pobočju Siefu. Z več mest fronte se javljajo močne akcije sovražne artiljerije, tako proti obljudenim krajem Sano (zapadno Morija), Forni Avoltri (gornja Deganska dolina), Timau in Paularo (butska kotlina) in Gorici. Napravili so nekoliko stvarne škode. Naša artiljerija je uspešno odgovarjala. Ogenj je razdelal vojaške barake v Hrušici (Zil-ska dolina) in povzročil nered v sovražnih

postojankah na kraški planoti. — Albanija: Trije naši konjiški oddelki so zapustili Argyrokastru in zasedli Forgukati in Emiskopu v drinski dolini Vojusa, dočim so drugi konjiški oddelki iz Delvina prišli v stik s posadko v Argyrokastru.

Rusko uradno poročilo.

5. oktobra. — Zapadna fronta: Od Vladimira Volinskega—Bolšaka (?) do Dnestra se nadaljujejo trdovratni boji. Na več krajih so se polastile naše čete sovražne postojanke na bregu Bistrice. V okolišču Bohorodčanov smo razkropili nekaj namaknjnih sovražnih straž in zajeli nekaj mož. — V Dobrudži nadaljuje rusko-romunska armada svoje prodiranje. Mi smo zajeli šest, Romuni pa sedem topov. — V Vzhodnem morju je 3. t. m. pri napadu sovražnih povodnih letal moralo eno pristati. Zajeli smo je pri otoku Rino v Rškem zalivu. — Povodno popolnoma posrečene trdovratne ofenzive angleških in francoskih armad proti črti Peronne Bapaume je prejšnji vrhovni poveljnik poslal angleškemu kralju in predsedniku francoske republike brzojavne čestitke. Brzojavka angleškemu kralju je bila objavljena v poročilu Reuterjevega urada 30. septembra. Brzojavka predsedniku francoske republike se je glasila: »Prosim Vas, gospod predsednik, da sprejmete izraz mojega veselja, moje radosti povodom velikega uspeha francoskih armad ob Sommi. Nikolaj.« Predsednik francoske republike je poslal naslednji odgovor: »Najpristnejše se zahvaljujem Vašemu Velicanstvu za čestitke, ki jih sprejme francoska armada z najtoplejšimi občutki. Prosim Vas, da v odgovor hrabri ruski armadi sporočite izraz mojega sorodovanja. Poincaré.«

Romunsko uradno poročilo.

5. oktobra. — Severna in severozapadna fronta: V okolišču Parajda smo se polastili po tridnevem živahnem boju sovražnih utrdbe in vrgli sovražnika proti zapadu. Na ostali fronti delni boji. V Dobrudži zelo srditi boj na vsej fronti. Zajeli smo 5 častnikov in 100 mož.

6. oktobra. — Južna fronta: Po končani demonstraciji med Ruščukom in Tutra-kanom smo se umeknili na levi breg Donave.

Vesti iz Grške.

Kralj Konstantin in car.

Iz grškega vira dobivajo »Baseler Nachrichten« naslednje poročilo: Rusija se nikakor ne udeležuje diplomatskega pritiska na Grško, ki se izjavila pod vodstvom Angleške. Angleško časopisje je pisalo, da je Rusija dala izjaviti, da se ne zanima za notranje politične dogodke na Grškem, v resnici pa je Rusija dala izjaviti mnogo več kot pa to neznanjanje. Posledica je bilo precejšnje ozvoljenje napram Rusiji, ki niti danes še ni odpravljeno. Poleg tega pa je še nekaj drugega, kar je velikega pomena. Kralj Konstantin je v neprestanem stiku s carjem v Petrogradu in to občevanje se vrši izven črte, ki jo obvladuje ententa. Kako se vrši, ni znano, gotovo je le toliko, da ne preko Londona. Drugim ententnim diplomatom ni ugajalo to in so zato tudi previdno ugovarjali, utemeljujoč svoj ugovor s tem, da se tudi za druga sporočila uporablja to pot. Ruski tovariši pa je jasno odklonil, češ da poročevanje blokade Grčije ne more smatrati za upravičeno.

Revolucionarna vlada na Kreti.

Preko Soluna se poroča iz Kaneje: Revolucionarna vlada, katere vodstvo je v rokah Venizela, Konduriotisa in Danglerisa, se je popolnoma uredila v Kaneji, kraj izhaja uradni list provizorične vlade, v katerem se objavljajo manifesti politične in vojaške naravi. Ta uradni list tudi napo-

je vzbujalo zavoljo sreče in ljubezni, ki je spala v tvojih očeh.

Cilka me je pogledala prestrašena in se je stresla po vsem životu. Dvignila je roko in jo je iztegnila proti meni. »Ah, ne — ah, ne!« je zaklicala s plakajočim glasom, in iz njenih oči so se usule solze.

Prijel sem jo za drhtečo roko. »Ne jokaj, Cilka!« sem ji govoril z mehkim glasom. Kajti v duši mi je vstajalo nekaj gorkega, in oči so mi postale same od sebe vlažne. »Ne jokaj, Cilka! Glej, ljubezen, ki je klila v tistih davnih dneh, še ni ugasnila. Skrila se je bogvezakatero goro in se vrne spet ob ranem jutru. In smejala se bo kakor še nikoli, in tvoje srce bo vriskalo z njo. Vse nade se bodo izpolnile in bodo rodile zlate sadove, o katerih si sanjala v svojih mladih dneh.«

Cilka je iztrgala siloma svojo roko iz moje desnice. Obrnila se je vstran in je odvrnila s pretrganim glasom: »Čemu govorite tako? O, saj ne veste ničesar o ljubezni, ki je bila tako velika... A šla je in se ne povrne nikoli več... Sama sem jo oskrnila z umazanim grehom, sredi paradiža sem jo oskrnila in sem ubila dvoje src... O, gorje! Kaj sem storila takrat!... In nisem umrla, ko sem se zavedla tistega strašnega greha. O gorje!«

Zajokala je na glas in si je zakrila obraz

PODLISTEK.

JOS. VANDOT:

Begunci.

7. Cilka.

IV.

Vsedel sem se pod košato liruško, ker so mi bile noge utrujene vsled dolge poti po širnem gozdu. Zagledal sem napol prazno čutaro, ki jo je bil pozabil kmet Primož, in polastila se me je radovednost. Prilomil sem čutaro k ustom, da bi pokušil tisto pivko, ki je tolažila Primoža v težkih urah. Bilo je v nji kislo vino mrzlega severa, pomešano z močnim žganjem. O, kmet Primož! Velika je bila tvoja boleš in silna je bila žalost v tvoji duši, da si se moral lečiti s to trpkó pivko. Bog ve, kako te je praskala po razvajenem grlu in te je žgala po otrpilih žilah! A vendar si se pomiril tvoje misli do črne noči, da si se vlegel na svoj sopl slame v zatčili čumnatih. Zleknil si se, ker so ti bili udje kot svinec, in v glavi ti je bilo prazno, tako čudno prazno! Oči so se ti zaprle same od sebe, in prišel je spanec, mračen in moreč, in sanj ni bilo v zatehlo čumna-

vednje, da se v kratkem skliče v Konejo ali Solun 31. majnika razpuščena grška zbornica. Poslanci razpuščene zbornice se pozovejo, da pridejo k tem sejam. Vendar pa ni upati, da bi se večje število poslancev odzvalo temu pozivu. — Položaj na Kreti pa menda še vedno ni jasn. Provizorična vlada ni mogla razširiti svoje oblasti daleč preko obrežnih krajev. V notranjosti otoka se vrše še vedno boj med revolucionarji in kraljevimi pristavci. Venizelos in oba sorednata čuvajo straže, ker se boje napadov.

Venizelos ministrski predsednik?

»Berliner Tageblatt« poroča iz Lugana: Uradno še nepotrjena poročila italijanskih listov iz Aten trdijo, da bo v kratkem Venizelos imenovan za ministrskega predsednika.

Ministrska kriza.

PARIZ, 7. (Kor.) »Temps« javlja iz Aten: Vkljub temu, da je bilo pričakovati odstopa kabineta, se je vendar z ozirom na bodoče dogodke sprejel z neugodnim počutkom, ki se je le še povečal zaradi posvetovanj poslanikov četverozveze. Poslanki so se baje posvetovali o ukrepih, ki naj bi jim zagotavljali popolno svobodo dejanja in bi preprečili vsak hrupni ugovor. Ali naj se sestavi čist poslovni kabinet, ali pa s sodelujočimi venizelovske večine politični kabinet. — Po brzojavnih vesteh s Kreta, je sestavila provizorična vlada vojni svet in določila stroge kazni za vojaške ubežnike.

PARIZ, 7. (Kor.) »Temps« piše povodom odstopa grškega kabineta: V Atenah ni več nikakršne vlade. Edina vlada, ki posluje na Grškem, je ona, ki jo sestavljajo Venizelos, Konduriotis in Danglis in ki bo v kratkem imela svoj sedež v Solunu.

ATENE, 6. (Havas. — Kor.) Zatrjuje se, da poslanec Stefano, bivši minister in bivši ravnatelj kraljevega političnega kabineta, sestavi novi kabinet. — Iz Koneje se javlja: En razred orožništva je poklicala provizorična vlada. Ljudje so se odzvali poklicu. 200 grških kolonij na Ruskem in v Egiptu je poslalo Venizelu tople soglaševalne izjave. Prebivalstvo otoka Sama se je poklonilo Venizelu. Sofulis bo imenovan za gubernatorja na Samu.

Proti nemški propagandi.

LONDON, 6. (Kor.) Zastopnik Reuterskega urada v Atenah doznava z merodajne strani, da hoče entente odločno vzdrževati svojo zahtevo, da grška vlada izpolnjuje svoje obljube glede preganjanja nemške propagande iz Aten in zatretja rezervniških nemirov.

Francoski parlament in dogodki na Grškem.

PARIZ, 6. (Kor.) Kakor poroča »Temps«, je parlamentarna komisija za zunanje stvari sklenila odposlati odposlanstvo k ministrskemu predsedniku Briand, da dobi pojasnila o najnovejših dogodkih na Grškem in ukrepih, ki jih je treba ukreniti v interesu zavezniške orijentske armade.

Vojaške vaje na Švedskem.

STOCKHOLM, 6. (Kor.) Včeraj so se zaključile velike vojaške vaje, ki so se pod osebnim vrhovnim poveljstvom kraljevim vršile v Uplandu in okolici Stockholm. Izid je bil zelo ugoden. Po končanih vajah je izrekel kralj zahvalo četam in priznanje ter izjavil: Pričakujem od vas nadaljno zvesto izpolnjevanje dolžnosti in srečnosnega dela; domovina vas more potrebovati vsako uro.

Nemški državni zbor.

BEROLIN, 6. (Kor.) Glavni odsek državnega zbora bo poizkušal dokončati razprave do srede prihodnjega tedna, ko se zopet snide zbornica. Če bi se to ne dalo omogočiti, da bi se v sredo ne moglo dati poročilo zbornici, bi bilo to vzrok, da bi se zpet še nadalje odgodile nadaljne zbornične seje.

Nemško vojno posojilo.

BEROLIN, 7. (Kor.) Wolffov urad poroča: Podpis petega vojnega posojila znašajo po sedanjih poročilih okrog deset milijard 590 milijonov mark.

BEROLIN, 7. (Kor.) Wolffov urad javlja: V današnji seji državnozbornskega glavnega odseka je s poročil tajnik državnega zakladnega urada, grof Roedern, da znašajo podpis petega vojnega posojila

deset milijard 590 milijonov mark. Podpis na bojiščih in v inozemstvu v tej svoti še niso vsi dočeli. Podpis vseh petih nemških vojnih posojil presega tako zne, sek 46½ milijarde.

Zastopniki avstrijske gosposke zbornice za parlamentarno kontrolo.

DUNAJ, 7. (Kor.) Člani vseh treh skupin gosposke zbornice so zborovali istočasno 6. oktobra. Zborovanja so bila posejana zelo številno in so soglasno izdala naslednjo izjavo: »Splošni vojni položaj zahteva sodelovanje parlamentarnih korporacij. Posvetovanje o zunanjih politiki ter nekaterih notranjopolitičnih vprašanjih, posebno v vprašanju avtorizacije, je postalo nujno potrebno. Zravniati je treba pot do parlamentarne razprave teh stvari, in potrebno je, da se ustvarijo oni predpogoji, ki zagotavljajo uspešen potek razprav. Takoj pa je mogoče in neobhodno potrebno, da se skliče delegacije, katerih sklicanje je že zato nujno potrebno, ker morejo samo delegacije vzdrževati in izvajati v nagodbenih zakonih določeno obliko obravnavanja skupnih stvari monarhijske. Zborovanja so naložila svojim predstavnikom, da store v tem smislu primerne korake pri vladi.

Razstava vojnih slik v Zagrebu.

ZAGREB, 6. (Ogr. kor.) Generalni polkovnik nadvojvoda Leopold Salvator je po otvoritvi razstave vojnih slik c. in kr. vojnega tiskovnega stana v Zagrebu poslal cesarju naslednjo brzojavko: »Povodom otvoritve razstave vojnih slik v Vašem Veličanstvu vedno zvestem stolnem mestu Zagrebu na dan Najvišjega godu polagam kot pokrovitelj in v imenu oblasti ter kuratorja razstave pred Vaše Veličanstvo navdušene poklone in izraz neomajne zvestobe ter brezpogojne vdanosti. Bog obvaruj v teh težkih časih Vaše Veličanstvo in podeljati tudi nadalje našim hrabrim četam zmago in slavo. Leopold Salvator, generalni polkovnik.« — Nj. Veličanstvo je odgovorilo z naslednjo brzojavko: »Najprisrčnejše se zahvaljujem za ljuba voščila, izrečena tudi v imenu oblasti in kuratorja po Vaši c. in kr. Visokosti otvorjene razstave vojnih slik ter v imenu prebivalstva mojega deželnega stolnega mesta Zagreba, ter za zagotovitev neomajne in najvdanejšee zvestobe, o katere sklanatotrni stanovnosti sem prepričan. Franc Jožef.« — Zagrebški župan je obe te brzojavki sporočil prebivalstvu z nabitjem po mestnih zidovih, se zahvaljuje za očetovske besede Nj. Veličanstva in zaključuje s trikratnim »živjo« vladarju.

ZAGREB, 6. (Ogr. kor.) Nj. c. in kr. Visokosti nadvojvoda Leopold Salvator in soproga nadvojvodinja Blanka sta danes dopoldne ogledala tukajšnje vojaške bolnišnice in bolnišnico Rdečega križa. Visoka gosta, ki so ju povsod pričakovali zdravniki-voditelji in društveni funkcijonari ter ju najsposliljeje pozdravljali, sta izreкла svoje polno zadovoljstvo in priznanje o vzornem redu in snagi v vseh bolnišnicah. Jutri nadvojvodska rodbina zopet zapusti mesto.

Predsednika ogrske zbornice zadela kap.

BUDIMPEŠTA, 7. (Ogr. kor.) Predsednika poslanske zbornice, Pavla pl. Beötyja, ki je v vojaški službi v Lvovu, je zadela kap.

Prepoved mlečnih konzerv iz Norveške.

KRISTIANIJA, 7. (Kor.) Vlada je prepovedala izvoz kondenziranega mleka. Prepoved se more razveljaviti, če bo dovoljevala zadovoljitev lastne porabe.

Potopljene norveške ladje.

KODANJ, 6. (Kor.) »Politiken« javlja iz Kristianije: Tekom zadnjega tedna je bilo v Lednem morju deset norveških parnikov s skupno 13.000 tonami potopljenih po nemških podvodnikih. Vojna zavarovalnica je tako izgubila 10 milijonov kron. Zaradi številnih torpediranj je tudi Nordensfjeldske Dampskipsselskab v Bergnu sklenila ustavitev prometa v Arhangelsk.

Razne politične vesti.

Vprašanje sklicanja državnega zbora hoče menda — kakor kaže — prekopicniti vse naše pojmovanje o razvrščenju strank

v Avstriji. Ob tem vprašanju se razkrajajo stranke. V vsaki politični struji so pristajali in nasprotiki sklicanja. Tako prihajajo, da se ljudje, ki so sicer iste politične barve, deloma zavzemljejo, deloma nasprotujejo sklicanju. Oglašajo se za, oziroma nasprotujejo liberalci in konservativci. Dočim se konservativci iz gosposke zbornice toplo zavzemljejo za sklicanje, se oglašajo glasila nekaterih konservativnih strank proti. Glasilo češke združene katoliške stranke, »Cech«, je n. pr. proti sklicanju. Mneni: Če smo do sedaj tri leta in pol izhajali brez parlamenta, ne da bi nas to bolelo, moremo tudi nadalje mirno gledati, kako se razvijejo stvari. Svojo dolžnost vršimo tudi brez parlamenta, naša korist ni ravno odvisna od parlamenta in če je ogrski opoziciji toliko na tem, ni še rečeno, da moramo mi skrbeti za nje interes.

Mi bi pa menili, da narodi nimajo samo dolžnosti, ampak tudi pravice. Seveda je res, da nismo mi tu za to, da bi skrbeli za interese ogrske opozicije. Odločilno je za nas marveč vprašanje, ali ne zahteva naš interes, moč, ugled in dostojanstvo naše polovice monarhijske, da ne govorimo samo Ogrji v imenu vse monarhijske. Da bi pa mi nasprotovali kakšni zahtevi le zato, ker jo slučajno stavlja tudi ogrska opozicija — to bi bilo pa že — kako bi rekli? nu, recimo: čudno! To bi bila politika svojeglavne kaprice in ne varovanja svojih koristi. Trditve, da naš interes ni odvisen od parlamenta, diši pa že — to bodi na glas povedano rečenemu češkemu glasilu — po tistih časih, ko nismo še imeli ustavnega življenja, časih birokratske omnipotence, ko je podaniški razum smel poznati le — dolžnost slepe vere, da je vse, kar prihaja od gori, dobro, prav in v interesu podanika. Politično zreli narodi v Avstriji — a slovanški še v posebni meri — vedo ceniti vrednost ustavnega življenja, tiste kontrole legislative nad eksekutivo, ki — če že ne ustvarja dobrega — pa vsaj prepreča marsikaklo zlo. Tej kontroli se imajo narodi zahvaliti, da se ni zgodilo marsikaj, kar bi se bilo sicer zgodilo in bi oviralo njih razvoj še bolj, nego ga je itak že eksekutiva s svojim bogatim aparatom — naredbenega pota.

V zvezi z gibanjem za sklicanje parlamenta utegne biti tudi dejstvo, da razni avstrijski politiki zahajajo v obiske — v Budimpešto. Tako se je mudil tam v minoletem tednu tudi znani poljski socialistiški poslanec Daszinsky, kjer je konferiral z raznimi vodilnimi politiki in z ministrskim predsednikom grofom Tiszo. Istotako češki posl. Udržal. Tudi ta je konferiral s poslanci vladne stranke in opozicije.

Naj še reagiramo na neko sumničenje v »Berliner Tageblattu«. V tem listu priobčuje dr. Leo Lederer dolg članek, kjer se zavzemlje za sklicanje avstrijskega državnega zbora, kjer pripoveduje, da se hočejo člani gosposke zbornice obrniti do krone sklicanju v prilog. Soglasno z nami naglašajo, da se ni bati nikakih pojavov, ki bi mogli škodovati monarhiji, razum morda od strani manjših narodnostnih skupin: Malorusov, južnih Slovanov in — Italijanov. To je nečedna insinuacija, ki jej tendenca pada tembolj v oči po kombinaciji, v katero spravlja južne Slovanse — tem držeja, ko ravno sedaj sinovi južno-slovanških plemen žrtvujejo v vojni za Italijo toliko krvi za monarhijo, kakor je razmerno ne preliva več noben drug narod monarhije. Ta kri mu daja legitimacijo do besede na parlamentarni tribini za svoje legitimne pravice in eventualne opravilne pritožbe, ki pa jih naki zastopniki gotovo ne bi predlagali v takih oblikah, ki ne bi ovale najvestnejega ozira na položaj monarhijske in nje potrebe v sedanjem času. Mala »narodnostna skupina« smo res, ali vendar smo — to naglašamo s ponosno povzdignjeno glavo — veliki po svojih činih in poštvalnosti za domovino. Kakor so naši neoporečni na frontah, tako ne dopuščamo nikakih zlohotnih insinuacij na račun njih, ki so v zaledju. To naj izvole vzeti na znanje tudi odločilni činitelji na visokih mestih.

Debata o možnosti miru, ki jo je sprožil članek princa Aleksandra Hohenloheja, se razpreda dalje v kričeh kontrast z besnilom v govorih Angleža Lloyd Geor-

geja in Francoza Brianda. Princ Hohenlohe trdi, da je časten mir možen in da bi bilo nadaljevanje klanja med evropskimi narodi »Evrope samomor« (tako se je glasil naslov članka). Na izvajanja princa Hohenlohe je odgovorilo par Švicarjev v pritrdilnem, oziroma odklanjajočem smislu. Tudi angleški in francoski listi so reagirali, ali strogo proti sklepu miru. Segaj odgovarja zopet princ Hohenlohe v »Neue Zürcher Zeitung« in se obrača najprej proti domnevi, da je njegov članek služil rovanju nemške vlade. Kakor da ne bi bilo — pravi — tudi ljudi, ki ne spadajo med »bogove«, a imajo vendar svoje mnenje. Kar je rekel, je izhajalo le iz čustvovanja in mišljenja človeka, ki ima sočutja do sočloveka in ki ne more ostajati hladen ob pogledu na strahote in blaznosti, ki se mu odigravajo pred očmi, marveč smatra kot dolžnost vesti, ga izrazi svoje mnenje. Saj se tudi on ne uda za nikakim iluzijam glede izvedljivosti njegovih predlogov in namen mu je bil v prvi vrsti ta, da predloži posledice, ki jih mora prinesiti nadaljevanje vojne. Ve dobro — posebno po govoru francoskega ministrskega predsednika Brianda — da v vladnih krogih na Francoskem neče nikdo miru ter da se tam glasi deviza: »Boj do zadnjega moža!«, dokler ne zmaga Francija in dobi zopet Alzacije in Lotaringije. Ali na drugi strani je resnica tudi ta, da je tudi v vseh deželah entente manjšina, ki je za mir. Glasovi, kakršni je bil oni socialista Roux Costadeau v francoski komori, so še osamljeni. Ali to se lahko že jutri izpremeni, da pridejo tudi drugi do izpoznavanja, kam pride, če bo vojna nadaljevala. Nada do take izpremembe v razpoloženju narodov ni prazna, kar do razpoloženja bojazni, ki jo izraža angleški list »Morning Post«, češ, da je »nespametnih« ljudi, na katere bi mogla vplivati taka izvajanja (kakršnja so ona princa Hohenlohe). Če »nespametni« — tako končuje princ Hohenlohe — dobe enkrat večino, potem ne bodo ti več »nespametni«, ampak — oni drugi. Hinc illae lacrimae!

Konstantin in Venizelos.

Kralj Konstantin in Venizelos sta danes na Grškem potenci, ki si stojita strogo nasproti, dve zastavi, ki ločujejo grško javnost v dva tabora, ogelna kama sedanje grške — da rabimo ta evfemizem — državne politike. Tu Konstantin, tu Venizelos! To ste gesli, ki delujejo na javnost in jo razdeljujejo. Dve moralno najki individualnosti. V nasprotju med njima je vir sedanje akutne krize na Grškem. Oba trdna v svojem uverjenju, oba neizprosno dosledna v zasledovanju svojih ciljev. Tako se vprašanje grške krize v resnici združuje v vprašanje: kateri teh dveh mož se izkaže močnejši, kateremu se pridruži narod, kdo zmaga? V značaju teh dveh mož je vir in pojasnilo sedanje grške krize.

Po tem uverjenju je narekovan članek, ki ga je priobčila te dni »Neue Freie Presse«, zanimiv članek, ki podaja precej stvarno karakteristiko teh dveh znamenitih mož in označuje s tem narav sedanje grške krize.

Glavni momenti v tem članku so:

Zgrešeno bi bilo, ako bi za vsakim političnim dogodkom iskali logike. Dejanja narodov in posameznikov so določena po različnih vzrokih, po razumu in čustvu, po razpoložljivih trenutkih, celo po zgodovinskih spominih, ki živi v globini zavesti narodov.

To velja tudi za grško politiko, za kralja, za Venizelosa in njegovo stranko, za vse državnike in vse narode na jugu Evrope. Iz Nemčije in iz Francije čujemo vedno, da je kralj Konstantin prijatelj centralnih vlasti, Venizelos pa četverozaveze. S tem se z enostavno logiko pojasnjuje sedanje valovanje grške politike. Kralj utegne biti občudovalec nemške organizacije in prijatelj nemškega bistva. Ali pred vsem je kralj in Grk. In uverjen je, da je najbolje služiti idealom naroda, ako modro tehta in ocenjuje interese in možnosti. Politika kralja in državnikov okoli njega je brez strasti in jo more izpremeniti le vnanja sila. Simpatija do Nemčije ni za njih gonila sila, prijateljstvo jih ne dela slepe. Njihovo uverjenje pa je, da bi bila zmaga entente, sosebno z ozirom na aspiracije Italije, v pogubo za

Grško. Tudi triumf Rusije da bi pomenjal počasno umiranje grške kulture.

Drugače sodi Venizelos. Gotovo, da je bil vedno prijatelj Francije in Anglije. Ali, kdor pozna tega politika, ve, da to prijateljstvo ne more edino določati njegove politike. Pa saj tudi kralj sam ni bil nikdar sovražnik Anglije in Francije in celo tudi Rusije ne.

Razlogi, ki vodijo Venizelosa, utegnejo biti v tem, da so ga omanili dosedanja uspehi: v njegovem častihlepiju, v njegovih volji po vlasti, v njegovem sovraštvu in osebnih mrznji — v njegovem značaju. V tem je ravno protislovje. Zmeren državnik ni vsikdar združljiv z ognjevitim revolucionarjem; hladen, zvit računar je daleč proč od tihega fantasta.

Venizelos je rojen demagog, ki se zna pogajati kot diplomat, ljubezniv človek, ki pozna vsa sredstva zavajanja. Zaničuje vsak lahek triumf fraze, a more s priprosto besedo ali kretnjo pritegniti poslušalca k sebi. Ali, pozna še neko drugo umetnost: da se navidezno veže, vzbuja nade, ne da bi se obvezal za kaj. Navihnost branitelja v kazenskih stvareh (Venizelos je advokat) ga zavaja nemalokrat v pretirano previdnost, ki je čisto naivna. Njegova nezaupljivost za dobiča take poročilce, da meji neredko na neprevidezost.

Vkljub političnim uspehom in zmernosti, ki jo je uveljavljal v minulih časih, je ostal v svojem srcu stari revolucionar, doktrinaren občudovalec Francije iz revolucije. Že z maternim mlekom je srkal vase sovraštvo proti Turkom in to sovraštvo so dogodki še povečali. Med dogodki na otoku Kreti so ga podpirale Anglija, Francija in Rusija — sedaj odkrito, sedaj na skrivnem. Avstro-ogrška politika je bila rezervirana. Nemčija pa je bila popolnoma izven njegovega obzora. Zanj ste osrednji vlasti pred vsem zaveznički obsovanje Turčije. Napram njima goji hladno velespoštovanje.

Slednjič pa je — kot vsak demagog — jetnik vročih glav svoje stranke, ki so mu čisto očitali — zmernost. Ko je v drugi balkanski vojni hotel Kavalo prepustiti Bolgarom, so začeli proti njemu divjo agitacijo.

Njegovo nasprotstvo s kraljem izhaja iz njegove demokratske častihlepnosti in iz nespravljivosti med značaji teh dveh mož. Dva moža z jako voljo butata drug ob drugega. Z očetom Konstantinom je imel Venizelos lahko igro. Prva balkanska vojna n. pr. se je sklenila za hrbotom kralja in pozneje — ko se je pokojni kralj povrnil z Dunaja — je prišlo do ožjega nastopa med njima. Ententi je bilo lahko prepričati Venizelosa, da nameruje kralj izpremembo ustave v reakcionarnem smislu ter ga nahujskati proti kroni.

S tem je obrazloženo življenje in delovanje Venizeloso do meseca marca 1915. Dokazano je, da mu je ententa nekoliko razkrila svoje načrte. Njegova fantazija je videla možnost, da poniža Turčijo in da ustanovi v Mali Aziji helenski imperij.

Ta v zmedenosti zašli državnik, ki ga vodi osebna trmoglavost, rovanja četverozveze, koristi in sebičnost mnogih venizelistov so privedli Grško na rob propada. Rovarenja entente, svojeglavnost Venizeloso in njegovo nasprotstvo s kraljem imajo pa to posledico, da vsa vprašanja, zadevajoča Grško, zadržujejo sedaj notranje politične značaj. Upor, nedisciplina, secesijska gibanja niso redki pojavi v orijentalški zgodovini vseh časov. Nepokorščina do oblasti pri Krečanih ni nič novega. Kar pa se sedaj odigrava v Grški, je tako samosvoje, tako zraščeno s tli, da je razumljivo le tedaj, če se spominjamo značaja dveh mož, ki sta sedaj v ospredju zanimanja: kralja Konstantina in Venizelosa!

Nadomestek za sladkor.

V dunajski »Zeit« smo čitali na uvodnem mestu srednje številke naslednji članek:

Prebivalstvo, ki ga težko obremenja draginja vseh živil, mora sedaj prenašati tudi še zvišano ceno sladkorja. Proti argumentom, ki naj bi upravičevali to zvišanje cene, bi se dalo reči marsikaj. Toda celo oni presojevalec, ki smatra podražitev vseh drugih živil že za dovoljno opravičbo tudi za podražitev sladkorja, katerim so šle njene krasne nade in njena velika ljubezen. Vrt je sameval tam doli pod okencem in je šelestal žalostno sredi samotnih noči. In zvezde so gorele dolgočasno po sivem nebu, in bilo ni več deličnega diha, ki je vel nekoč skozi paradiž.

A neke noči je zaklalo spet doli na vrtu sladko, zaljubljeno besedo. Cilka se je zgenila vsa vznemirjena in je poslušala. Zdelo se ji je, da sanja. Kajti razločno je slišala glas svojega Valentina. Tudi črno postavbo je videla, ki je stala nepremično tam pod široko trto. In bilo ji je jasno vse — vrnil se je Valentin, ker ga je poklicalo njeno silno hrepenenje, vrnil se je na to krasno, tiho noč, da jo objame v svoji veliki ljubezni.

In Cilka je hitela na vrt. Vse njeno telo se je treslo v silnem hrepenenju in sladkem razkošju. Oči so ji gledale v temo, a niso spoznale črne postavbe, ki je razprostrla roke in ji je objela. Čutila je gorko sapo, ki ji je dahnila na njena vroča lica; čutila je razpaljene ustnice na svojih, a ni se zavedla. Z vso svojo mlado, leto dni zadrževano strastjo se je oklenila fanta, ki jo je prijel okrog pasa in se je zgrudil z njo na mehko trato.

z rokami. Objel sem jo krog vratu in sem jo stisnil k sebi. Naslonila je glavo na moje prsi in je jokala neprestano. In nisem izpregovoril besede; kajti vedel sem, da za tisto bolest ni besede, ki bi jo potolažila, ampak so samo solze, ki ohlapé tisto bolest, ki se je skrivala tako dolgo v mladi duši in se ni upala na dan. Tekle so solze in so bile vroče in bridke. Telo se je treslo sunkoma, in ustnice so ponavljale obupne in brezmišelné besede.

Toda naposled se je pomirila. S predpanikom si je obrisala rdeče, objokano lice in se je ozrla name s svojimi krasnimi očmi, v katerih je bilo še polno solz. Popravila si je lase, ki so ji silile na čelo in je izpregovorila: »O, le smejite se mojim otroškim solzam! Saj nisem mogla drugače, ker me je zgrabilo tako silovito... In vi ne veste ničesar. A povedati vam hočem vse, ker znate tako lepo tolažiti. Glejte, moj oče je godrjal vse dni v svojem preganstvu. A govoril je z vami — in zdaj se smeje tam doli na njivi... Povem vam vse in ne bo me sram. Šla bi k izpovedi, a ne maram. Duhovnik bi za-režal name in bi me zmerjal s surovimi besedami. Pa bi ne bilo tolažbe... A vam povem vse, vam, ki so tudi vas preganili iz paradiža in poznate tiste lepe noči, ki sanjajo nad paradižem...«

Napol se je še obotavljala in je bila vsa rdeča. Smehljala se je v svoji veliki zadregi, in obenem ji je padla še tuptam drobna, svetla solza iz smehljajočih oči. Bila je polna dražesti, da bi jo bil človek gledal vse kratke trenutke do trde noči in bi jo stisnil sredi čudovite teme na svoje hrepené prsi. In šel bo z njo skozi brezkončno noč in bi jo nosil na svojih močnih rokah. V tistem jutru pa bi se vsedel z njo na mehko trato in bi ji gledal v tiste globoke oči, ki so polne sladkosti resničnega življenja. Zivel bi spet v paradižu, ki bi prepeval krog mene svoje tihe pesmi. Bolest bi izginila, in tujina bi zatoniła sredi veselih žarkov, ki se razgrinjajo kroginkrog, da venčajo s svojim zlatom večno ljubezen.

Pa je pričela s timim, hlastnim glasom svojo žalostno povest. Paradiž se je dvignil izza meglenega obzorja, in njegove sladke, tople noči so zašepetale. Ogledale so njene oči pri odprtem oknu v paradižu, in ušesa so poslušala šepetajoče pesmi, ki so se zibale vseokrog skozi skrivnostno temo. Zvezde so gorele na visokem, čistem nebu, in ljubezen je klicala po paradižu mlada srca. Zašumelo je tam na vrtu in je zašepetalo sladko, zaljubljeno besedo. Bil je Valentin, ki jo je poklical v svoji mladi ljubezni. Pa je šla potihoma

doli na vrt in se je oklenila svojega ljubega. In šepetala sta tihe, gorke besede in sta se poljubovala v svoji veliki sreči. Do polnoči sta sedela tam na vrtu in sta poslušala slavo, ki je prepeval neke tam doli sredi paradiža. Vsa širna noč se je topila v topli blaženosti, ki je dihala skozi vesoljnost; prihajala je sém gori od morja, ki se je zibalo narahlo in je pljusalo s prikritim, pojočim žuborenjem ob bele skale.

Valentin in Cilka sta poslušala vsa zamaknjena šepetajočo noč in sta bila vsa zaverovana v svojo lepo, mlado ljubezen. Čutila sta večnost, ki je živela z ljubeznijo v njihovih dušah, in poznala nista časa, ki je bežal mimo njih. Selega pozna ura ju je predramila. V stolpu je bila polnoč, in tedaj sta se ločila. Še enkrat sta se pogledala v vlažne oči in sta si obljubila večno zvestobo. Pa sta odšla z vrta, in ljubezen je šla z njima in jima je prinesla lepe sanje iz paradiža. Dan je prišel in je zatonił; prišla je noč, in zopet sta stopila na vrt, pa sta se poljubovala in sta poslušala zaljubljenega slavo, ki je prepeval tam sredi noči. In vsako noč je postajala njuna ljubezen večja in silnejša; bila je čista in niti najmanjšega greha ni bilo v nji. Bilo ni nečiste misli, ki bi ju bila vznemirila samo za trenutek. Kajti ljubezen je gore-

la v srcih; gledale so nanjo božje zvezde paradiža, in iz širne noči so prihajali samo mehki glasovi, ki niso poznali greha in gorke strasti. In Valentin in Cilka sta samo sanjala; daleč je šla bila noč, ki ju združuje v tistem velikem trenutku, ko se izljuje hrepenéča duša v vse tiste silne nade, ki tvorijo večno vesoljnost. Niti domislila se nista tistega trenutka, in sta se samo smehljala in sta se ljubila vsak trenutek...

Pa je odšel Valentin v tistem jutru. Prišel je za klobuk njen sopek in je odšel tja gori, kjer so tekale reke krvi in so šumele z groznim glasom obupne kletve, ki jih je bruhala sveta vesoljnost proti nebu. In izginil je Valentin tam gori; sredi krvavih mlak je izginil in je zatonił za megli, za katerimi je stala silna smrt in se je krohotala preklinjajočemu vesoljstvu... Sedela je Cilka noč za nočjo pri odprtem okencu in je strmela v šepetajočo noč. Mislija je na svojega ljubega in je hrepenela po njem. Vetrček je žuborel skozi noč; a zaljubljeni slavec ni prepeval več. In zdelo se ji je, da je umrla ljubezen v paradižu. Kajti nič več ni bilo tistega toplega vonja, ki se je širil toliko noči preko zemlje. Samo hrepenenje je dihale vseokrog, in srce je drhtelo in je bilo bolno, tako težko bolno! Saj ni bilo več njega, s

vendar ne bo mogel oporekati zelo u mestnemu ugovoru: zakaj se ne dovoli uporaba splošno znanega nadomestka za sladkor. Sladkor je drag, sladkorja je začelo primanjkovati. To so pojavi, ki nam niso nič novega, saj smo videli to pri vseh potrebščinah, ki se uporabljajo v velikih množinah. In tu si sedaj v vojnem času razbijajo svoje glave učenci in drugi modri ljudje, da bi našli nadomestke. Nadomestek za moko, nadomestek za jajca, nadomestek za usnje, nadomestek za kavčuk — mrzlično, toda žal večinoma brezuspešno se iščejo nadomestki. Je pa važna potreba, da se za katero ni šele treba iskati porabnega nadomestka, ker je že najden pred desetletji. Vsak šolski otrok ve, da se iz premešane karamela dobi saharin, snov, ki je štirikrat do petkrat bolj sladka kot pa sladkor. Saharin pač res ne more nadomestiti sladkorja kot sestavina človeške hrane, ker sploh nima nobene redilne vrednosti, toda tam, kjer gre samo za okusajevanje, pa saharin popolnoma in več kot popolnoma lahko nadomestja sladkor.

Zakaj se torej v težavnih vojnih razmerah ne uporablja ta nadomestek. Že v mirnih časih se je v konsumentskih krogih in v obrti, ki porabljajo sladkor (izdelovalnice likerjev, sadnih konserv, slaščičarne) pričelo krepko gibanje, ki je zahtevalo, da se dovoli poraba saharina. Državna oblast je pa, da varuje koristi sladkorne industrije in žnjimi tudi svoje lastne, porabo saharina omejila samo na zdravilne namene, drugače pa jo strogo prepovedala. Če je bilo že v normalnih časih živahnih ugovorov proti tej prepovedi, ki je prepoved v sedanjih časih popolnoma nevzdržna. Znanstvena preiskavanja so že zdavnaj opovrgla mnenje, da je saharin škodljiv zdravju, s čimer se je izpočetka hotela utemeljevati prepoved porabe. Za navadne porabne namene zadostujejo malenkostne množice te močne oslajevalne snovi, toda tudi če se zaužije v večjih množinah, je popolnoma neškodljiv. In da je ob sedanjih draginjah in sedanjem pomanjkanju sladkorja saharin zelo poraben in konsumentom dobrodošel nadomestek, dokazuje najbolje dejstvo, da se je v Nemčiji, pod pritiskom vojnih razmer, ki so ravno takšne kot pri nas, dovolila prosta poraba saharina. V vsaki kavarni na Nemškem si sedaj gost oslaja svojo čašo kave ali čaja z majcenimi saharinovimi tabletami. Če more nemška sladkorna industrija prenesti uporabo tega poceni nadomestka, jo prenese tudi avstrijska. Naši domači sladkorni industrijanci vendar priznavajo sami, da je tekom vojne poraba v tuzemstvu poskočila tako zelo, da jo komaj pokrivajo. Kako bi se pa vendar drugače, dalo pojasnjevati pomanjkanje sladkorja? Tem smotrenejše pa je tudi potem, da se konsumentstvo razbremenilo z dovoljenjem svobodne porabe saharina. Sladkor kot živilo bo imel še vedno svoje zveste odjemalce; kot samo sladilo pa saharin zadostuje za raznovrstne potrebe, podaja občinstvu gospodarsko olajšavo in obenem zagotavlja redno gospodarstvo v porabi sladkorja. Že da smo morali uvesti sladkorno izkaznico, dokazuje dovolj jasno potrebo nadomestka. Z ozirom na podoben položaj v Nemčiji se avstrijska prepoved saharina ne da več vzdržati.

Aprovizacijske stvari - KAJ DOBIMO TA TEDEN?

Prihodni teden, od 9. do 14. t. m. (24. razdelitev) se bodo dobivala naslednja živila aprovizacijske komisije in sicer na eno osebo:

1/2 kg koruzne moke po K 0'80 kg.

BELA MOKA.

N odrezke izkaznic za kruh in moko, kolikor jih je treba za 1 kg moke, če niso odrezani od matice in so veljavni za čas od 2. do 15. t. m., se bo moglo dobivati do vštete sobote, 14. t. m., v vseh prodajalnicah, kjer se prodajajo živila aprovizacijske komisije, po 1/2 kg bele moke za kuho po 1 K kilogram.

SIROVO MASLO.

Za vsakih šest odrezkov uradne izkaznice za maščobo, veljavne za čas od 2. do 15. t. m. se proti izkazu izkaznice za živila dobi izkaznica za sirovo maslo, s katero se more do vštete sobote, 14. t. m., dobiti v vseh prodajalnicah, kjer se prodajajo živila aprovizacijske komisije, 1/8 kg sirovega masla po K 9'76 kg.

OLJE.

Za vsakih šest odrezkov uradne izkaznice za maščobo, veljavne za čas od 2. do 15. t. m., se proti izkazu izkaznice za živila dobi izkaznica za olje, s katero se more do vštete sobote, 14. t. m., dobiti v običajnih prodajalnicah 1/8 litra navadnega olja po K 10'—liter (1/8 litra K 1'25), ali pa 1/8 litra najfinejšega olja po K 20'—liter (1/8 litra po K 2'50), to zadnje samo v trgovini Maksimilijana Robbe, ul. Largo Santorio št. 2.

JAJCA.

Jajca se prodajajo po 22 vinarjev, eno v vseh prodajalnicah aprovizacijske komisije. Vsak kupec se mora izkazati tudi izkaznico za živila in ne more dobiti v nobenem slučaju več kot eno jajce na dan in na osebo.

MILO.

Na izkaznico za živila se lahko dobiva vsak dan milo po 4 K kg in sicer po 1/4 kg na osebo.

KROMPIR.

Tekom tega razdeljevanja se izroče kupcem tudi rdeče izkaznice za krompir in sicer dobi vsaka oseba eno rdečo izkaznico, ki bo imela številko 1. Koliko se dobi na eno izkaznico in dan, ko se prične prodaja, se naznani posebej. Krompir se

bo prodajal na naslednjih trgih: 1. trg Cavana, 2. trg Ponterosso, 3. trg delle Legna, 4. trg Barriera vecchia, 5. trg Giuliani, 6. trg Perugino, 7. Campo Belvedere, 8. ul. del Lloyd.

Razdeljevanje izkaznic za kruh, moko, sladkor in maščobo.

V ponedeljek, 9. t. m., se prične razdeljevanje izkaznic za kruh in moko za teden 54.—55. in 56.—57. in sladkorne izkaznice št. 8., veljavne od 16. oktobra do vštete sobote, 15. novembra t. l. Obenem se bodo razdelile tudi izkaznice za maščobo, veljavne od 16. oktobra do vštete sobote 12. novembra t. l.

Izkaznice se bodo dobivale v prostorih krušnih komisij tekom uadnih ur najkasneje do vštete sobote 14. t. m., in sicer proti izkaznici za živila.

Prebivalstvu se ponovno priporoča, da ne čaka do zadnjega trenutka, da pride temveč vsakdo čim prej po svojo izkaznico, da zadnje dni ne bo prevelikega navela. Ravnotako naj se pri prejemu izkaznic vsakdo sam prepriča, je-li dobil zadostno število izkaznic in je-li izkaznica opremljena z uradnim pečatom; izkaznice brez uradnega pečata so namreč neveljavne ter se zaplenijo.

Sedež krušne komisije št. 3 se je premestil iz ulice Vittoria Colonna št. 1. v ulico Madonna del mare št. 13., pritličje.

Domače vesti.

Smrtna kosa. Umrl je dne 2. oktobra v Malem Lošnju g. Ambrož Haračić, c. kr. šolski svetnik, poslanec v deželnem zboru istrskem, vitez Fran Josipovega reda itd.

Umrl je dne 24. sep. t. l. za težkimi ranami, dobljenimi pri ponesrečenju v bližini italijanske fronte v službi domovine vsem dobro znani prvi slovenski dirkač kolesarskega društva »Balkan«, Josip Benko iz Trsta, v najlepši mladinski dobi 24 let. Pokojnik je bil zaveden Slovenec in jako pogumne in vesele narave. Kdor ga je poznal, ga je tudi ljubil. Imel je čez 20 svetlinj, ki si jih je priporil pri raznih narodnih in mednarodnih dirkah. Dragi Joško, povsod si delal le čast svojemu narodu na katerega si bil ponosen. Zato pa nam ostane v najlepšem spominu. Lahka ti bila tržaška zemlja, v kateri počivaš! Družini naše odkrito sožalje!

Učiteljščikom! Za pripravnico in oba višja letnika pouk v ponedeljek ob 8 v poslopju via Sanita 25; i. in II. letnik istočasno v nem. drž. gimnaziji.

Nekdaj in danes. Leta 1842. so pisale »Ilirske Novine« v nekem članku v očigled prirodu novega bana Hallerja, da »takoj dozna pravo stanje stvari«: »Sedem stoletj so živeli Hrvati v slogi z Madžari sedaj pa ovirajo ti poslednji Hrvati na uživanju njih pravic. O tem niso stari Madžari niti sanjali. Danes se ne sramujejo, da nas pred svetom proglasaajo kot svoje sužnje. Povejte, kdaj smo vam mi plačevali davke! Ne veste-li, da ste ti kraljevini (Hrvatska in Slavonija) tako svobodni, kakor različni od Ogrske! Kakor nismo doslej priznavali Madžarov za našo gospodo, tako jih ne priznavamo niti sedaj. Mi nismo bili nikdar in nismo tudi sedaj sovražniki Madžarov, kakor tudi ne njihovega jezika, v kolikor ne kršijo pravic drugega naroda. Ali, da bi bili pod Madžari, da bi sprejeli njihov tuji nam jezik, to se ne zgodi nikdar, dokler teče v nas hrvatska kri, dokler je pravica na svetu in dokler se bomo mi spominjali slavni svojih praočtetov.«

Današnji številki »Edinosti« prilagamo prilogo c. kr. avstrijskega vojaškega sklada za vdove in sirote, na kar posebno opozarjamo čitatelje.

ČESKO - BUDJEVSKA RESTAVRACIJA (Bosákova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ulici delle Poste št. 14, vhod v ulici Giorgio Galatti, zraven glavne pošte. Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

MALI OGLASI.

Oljeve, petroleje, mineralne, blakove in vinske sode kupuje Kuret, Settefontane št. 1. 670

Nova tverka kupuje prazne steklenice vsake vrste. — Ulica Chiozza št. 7. 66z

Rabljen papir, odrezke, arhive in kartone kupuje v vsaki množini Kuret, Settefontane 1. 671

Cokle, leseni podplati se prodajo v vsaki množini. Izvršujem tudi pošiljave na deželo. Lastno izdelovanje s tozadavnimi stroji. — Ivan Frandolich, ulica Istituto št. 11 v dvorišču Trst. 672

Postrežnica za domača dela, nekaj ur pred in popoldne, se išče. Via Galileo Galilei 8. IV. (A)

Barvaio in očiščijo se moške in ženske obleke brez razparanja. Via del Salice 6. 659

Žaklje vsake vrste kupuje prva slovenska trgovina, Jakob Margon, Trst, ulica Solitari 21 (pri mestni bolnišnici). 661

Gospoda sprejme na stanovanje v bližini gimnazije boljša družina. Naslov pove Inzer odd. Edinosti.

Ivan Krizmančič ulica Caserma 8 prodaja: marala K 3-60, cipri K 3-60, crema marala K 3-60. Amaro Istria K 3-60, pelikova K 3-60, tropinovec naveden K 3-60, tropinovec fini K 4-80 alivovic K 4-40, brinjevec K 4-40, konjak K 4-40, liker, rožek v steklenicah K 2-80 moškat v steklenicah 2-60. 21

Pianin črn, malo rabljen proda se po primerni ceni. Ulica Acquedotto 21, I. n. 668

Na debelo samo za preprodajalce. Nogavice, sukanec, pipe, mlo, gumijevе podpetnike, razni gumbi, denarnice, mazilo za čevlje, električne svetiljke, baterije, pisarnski papir, kopirni svinčniki, zapanke, prstan, rdečega križa, krema za brado, žlice, razna rezila, robel, mrošice za brke, pletenine, srage, spodnje hlače, oglečala, ustnike, razne glavnike, zapanke. Patent knofle in drugo prodaja JAKOB LEVI, ulica 8. Nisolo št. 19. 62

J. ŠTOKOVA

knjigarna v Trstu ul. Molino piccolo 19

je zložila in izdala:

M. GREGORIČ: »LINGUA e GRAMMATICA SLOVENA«. Tristematično moderna slovnica za samouke in šolo. Ne samo za Italijane, ki se želijo priučiti slovensčine, nego tudi za one Slovence, ki so iz kakoršnegakoli uroka zanemarili svoj jezik, je ta knjiga neobhodno potrebna. Vezana K 3—

V korist gorškim beguncem. AL. RES: OB SOČI: vsebina: Zadnji dnevi v Brdih. Izgnanci. Topovski boj. Ivanovo 1915. Nočna vožnja. Iz bojev za Doberdob. S tolminskega bojišča. Vseh mrtvih dan. Gorica v plamenih. Ob slovesu. — O tej brošuri ni treba izgubljati besedi, zadostuje najboljša kritika v časopisju. Sliko risal F. Tratnik.

S čim napraviti svojim otrokom največje veselje? Edino-le s: »KRAGULJČKI«, katere je spesnila priznana UTVA. Oblagodarite svoje pridne otroke žnjimi. Moderno broširana 80 stotink. Lčno vezana K 1-20. — Od 12.000 iztisov splošno priljubljene pesmi »BOJ ZA DOM«, ki nam živo slika sedanjo ognjeno dobo: jo je v zalogi še kakih 200 iztisov. — O tej pesmi, ki je bila že velikokrat deklamovana po raznih odrih, ki je prevedena n češki in italijanski jezik, izrazil se je nek nemški profesor, ki izorno pozna slovenski jezik, najlaskaveje. Tisti profesor prevaja to pesem na nemški jezik. — Kdor si je ni še priskrbel naj se požuri, stane 10 vinarjev.

P. n. gosp. naročnikom z dežele se priporoča, naj pošljejo naročnino v naprej in priložijo še poštne stroške, ker povznetni stroški so razmeroma previsoki. J. ŠTOKOVA, Trst, ul. Molino piccolo št. 19, trgovina s papirjem in vsemi pisarniškimi potrebščinami posluje na drobno in debelo. — Sprejema in izvršuje pismena naročila.

S potrim srcem naznanjamo pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena hčerka, oziroma sestra, teta, svakinja

AVRELIJA PERIC

v petek, 6. t. m., ob 10. zvečer po kratki bolezni preminula v 15. letu svoje starosti.

Pogreb se vrši danes ob 4 popoldne iz mrtvašnice mestne bolnice na pokopališče pri Sv. Anl.

JOZEFA PERIC, mati.

Jožefa por. Jevšček, Amalija por. Fuk, Marija por. Braz, sestre.

Franc Jevšček c. kr. poročnik, Ivo Braz asistent c. kr. drž. žel., Josip Fuk svaki, — nečaki in nečakinje.

Fotografski atelje DAGUERRE

Trst - Corso št. 39 - Trst

10 dopisnic v platino, zgotovljene v 48 urah od K 3 naprej, z vsakim vremenom. Za vojaške nizke cene. :: Tudi električna razsvetljava. ::

Podružnica MATTEO & MAURICE MATATHIAS

Trst, Riva Grumala št. 6.

Prodaja na debelo in drobno: stajerski in korški jelkov les posebno ameriški les Pitsch-Pine, izhlapijen bukov les, kakor tudi velika zaloga jelkovih brun okvirjev, rimes in dog.

ZDRAVNIK

Med. Dr. Karol Perničič

stanuje v Trstu, ul. Giulia 76 III. n. (zraven Dreherjeve pivovarne) in ordinira v ulici Carintia 39, I. od 3 do 4 pop. za notranje, nalezne in otroške bolezni (blizu cerkve sv. Antona novega.)

Hermangild Trocca

TRST, ulica Barriera vecchia 8

ima veliko zalogo

mrtvaških predmetov

Venci iz porcelane in biserov, vezani z medeno žico, iz umetnih cvetic s trakovi in napisi. Slike na porcelanastih ploščah za grobne spomenike itd. itd. Najnižje konkurenčne cene.

Dne 24. septembra se je

odprla velika zaloga.

Vsakovrstnega vina

na OPČINAH. (Dvorec Znidarčič).

Dobi se tudi steklenice vsake vrste.

Oglasi, osmrtnice, zahvale in vsakovrstna naznanila reklamne vsebine, naj se pošiljajo na »Inzeratni oddelek Edinosti«

Srečke 5. razreda 6. loterije

cena 1/4 K 25, 1/4 K 50, 1/2 K 100, 1/4 K 200.

Žrebanje od 10. oktobra do 8. novembra

Srečke: avstrijskega rudečega križa,

in različne druge srečke -

tudi na obroke

se dobivajo pri:

Podružnici Ljubljanske kreditne banke

v ulici Caserma št. 11.

CROATIA

Zavarovalna zadruga v Zagrebu, je edina domača zavarovalnica.

Ustanovljena 1884 leta. — CENTRALA: Zagreb, v lastni palači, vogal Marovske in Preradovičeve ulice.

Podružnica v Trstu, ul. Lavatoio 1, II.

Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja:

I. Proti požarnim škodam.

1. Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih zgradb, tovaren).
2. Zavarovanje premičnin (pohištva, prodajalniškega blaga, gospodarskih strojev itd.)
3. Zavarovanje poljskih pridelkov (žita, sena itd.)

II. Zavarovanje steklenih šip.

III. Na življenje.

1. Redna zavarovanja.
 - a) Zavarovanje glavnice za slučaj doživljenja in smrti.
 - b) " " dote.
 - c) " " življenske rente.
2. Ljudska zavarovanja na male glavnice brez zdravniškega pregleda.

7-odstotno imetje: K 4,429.578-98
plačane odškodnine: K 7,362.159-69

Jadranska banka

Trst, Via Cassa di Risparmio št. 5 (Lastno poslopje)

Kapital in rezerva K 8.890.000—

KUPUJE IN PRODAJA: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisana, priporočila, delnice, srečke itd. **VALUTE IN DEVIZE.** **PREDUJMI** na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih **SAFE - DEPOSITS.** **PROMESE.** Brzojavi: JADRANSKA.

VLOGE NA KNJIZBO **3 1/2 %** od dneva vloge do dneva vračila. Rentni davki plačuje banka. **OBROSTOVANJE VLOG** na tekočem in obročnem po dogovoru.

FILJALKE: DUNAJ, BEOGRAD, BUDAPEŠTA, BUKUREŠT, CARIBR, KOPRIVAR, KOTOR, LJUBLJANA, METKOVA, OPATIJA, PEST, SIBENIK, ZADAR.

AKREDITIVI, ČEKI IN NA- KAZNICE NA VSA TU- IN INOZEMSKA TRŽIŠČA. Živahna zveza z AMERIKO. **REMBOURSI KREDITI.** **PRODAJA SREČK.** **RAZREDNE LOTERJE.**

ESKOMPTUJE: srečke, devize in papirje. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija žrebanja srečk itd. brezplačno. **STAVBNI KREDITI, REMBOURS-KREDITI** Krediti proti dokumentom ukrcanja. **BORZNA NAROČILA.** **INKASO.** Telefoni: 1463, 1793 in 2676.

ESKOMPT MENIC

MENJALNICA

URADNE URE: od 9 do 12 in od 3 do 5 pop.

znani slučajji kake nameravane zemljiške špekulacije ali zapeljavanja na prodajo zemljišč se bodo takoj naznanili pristojnemu civilnemu sodišču in istočasno tistemu okrajnemu glavarstvu, kjer leži posestvo. Poljedelsko ministrstvo je glede na navedeno opozorilo c. in kr. poveljnika vojne skupine, nadvojvoda Evgena, opozorilo politične deželne oblasti, da so dolžni zastopniki političnih okrajnih oblasti, ki so odposlani v prometno komisijo zemljišč, da pozorno pazijo na take pojave in da naj v danih slučajjih glasujejo proti prodaji.

Tedensko zdravstveno poročilo. — V času od 30. septembra do 7. oktobra t. l. je bilo v tržaški občini zaznamovanih 6 slučajev škrlatice, 10 slučajev davice in 32 slučajev legarie. Umrlo je 7 oseb za legarijem.

Mestna zavzvaljalnica. Jutri, 9. t. m., od 9 in pol dop. do 1 pop. se bodo prodajali na dražbi dragoceni predmeti serije 136., zastavljeni meseca avgusta 1914. na bele listke, in sicer od št. 12.101 do št. 14.600, od 3 in pol. pop. do 7 zvečer pa razni površniki serije 137., zastavljeni na višnjeve listke. Nadalje se bodo v torek, 10. t. m., od 9 in pol dop. do 1 pop. prodajali dragoceni predmeti serije 136., zastavljeni meseca septembra 1914. na bele listke, in sicer od št. 213.401 do št. 216.000, od 3 in pol do 7 zvečer pa nedragoceni predmeti serije 138. zastavljeni meseca septembra 1915 na rdeče listke, in sicer od št. 21.501. do št. 23.600.

Času primerna knjižica. »Primorska deželna komisija za domov prihajajoče vojnike v Trstu« je izdala pod naslovom »Katero pravne zahteve na preskrbninske prejemke imajo vojni invalidi in vojni zapuščenci v Avstriji?« delce, ki ga je v italijanskem jeziku sestavil dr. Edmund Puecher in ki v resnici vsebuje vse, kar je treba vedeti vojnim invalidom in zaostalom po vojaki, ki so izgubili svoje življenje v vojni. Spis se naslanja na tozadevne zakonske določbe in oblastvene naredbe in je pisan tako poljudno, da je razumljiv vsakomur. Najnovejših določb ni v knjižici, ker je bila sestavljena že pred nekaj meseci, in bilo bi potrebno, da deželna komisija poskrbi za to, da se te določbe in morda tudi k stvari spadajoče razsodbe upravnega sodišča v posebnem dodatku dodajo knjižici, kar bi ji dalo gotovo še večjo vrednost za vsakogar, ki se hoče poučiti o pravicah, ki mu gre. Kakor čujemo, namerava deželna komisija knjižico brezplačno razdeljevati med interese. Knjižica, ki je prevedena tudi v slovenščino, se dobiva pri deželni komisiji in v raznih knjižarnah.

Gospodarstvo.

CENE ŽELEZA.

Nemški poslanec dr. Steinwender je objavil v nemških listih članek o cenah železa, iz katerega posnemamo sledeče:

Razna podjetja za železarsko industrijo uspevajo tako slajno, kakor da se je vojna samo za to začela, da se te družbe obogatijo. »Alpine Montangesellschaft« je n. pr. v prvem četrtletju 1916 izkazala za 3 milijone višji dobiček nego lani v istem času. Ni čudno! Če je od začetka vojne do aprila l. l. poskočila cena za surovo pločevino za 39, za železo za 53–55%, če so se majo cene zopet zvišale in sicer »neobvezno«, mora dobiti milijone. Čudno pa je, da ostane pri tem predmetu tvorba cen prosta, dočim se za vse mogoče druge predmete, celo za slive, določajo najvišje cene. Čudno tem bolj, ker je baš država glavni odjemalec, ki obenem vojne obvezance, zaposlene v železarskih tovarnah in rudnikih, oprošča od vojne službe in daje na razpolago ruske ujetnike kot delavce za izjemno nizko ceno.

Ce bi davek na vojne dobičke bil izdatnejši ali če bi bila rentabilnost doklada višja bi znaten del dobička prišel zopet državi v dobro. Toda enostavnost, sigurnost in krepkeje vplivajo najvišje cene. Namesto da se od ogromnih dobičkov vzame tretjina ali polovica potom davkov, kar povzroča nevoljo in vpitje prizadetih, najraje država sploh ne pripusti izkoriščanja vojnega položaja v to, da se ta za državo in prebivalstvo tako važni predmet podražuje. In še nekaj! Tantieme iznašajo pri »Alpine Montangesellschaft« nad poldrug milijon, davčno zvišanje bi torej zneslo nad 150.000 K. Dočim pa vse druge priklade zadevajoče že leto 1916, so gospodje upravni svetniki to leto še prosti. Ali so ti res največji reveži?

To in ono.

Omejitve v prodaji tobačnih izdelkov. C. in kr. finančno nadzorništvo sporoča: Potem, ko je že vojno ministrstvo ukrenilo omejitve tobačne potrebe za vojaštvo, je tudi finančno ministrstvo izdalo odredbe, da se pri prodaji tobačnih izdelkov na drobno za civilne osebe izvedejo nekatere omejitve. Ker prodajalci tobaka dobivajo tobačne izdelke samo v znižani izmeri, so prisiljeni, da postopajo pri prodaji skrajno varčno ter oddajajo konsumentom samo omejene množine. Oddaja smotek in cigaret posameznim konsumentom v celih zavitkih, po 50 ali 100 kosov, je nedopustna, v manjših zavitkih, po 5 do 25 kosov, pa samo tedaj, ako dopušča zaloga. Cigaretnege tobaka se ne sme posameznim konsumentom oddajati več kot eden zavitek (paket), pri večjih zavitkih (100 g in čez) je pa, da se taki kupci ne razmerno ne okoristijo. Prepovedano je rezerviranje večjih tobačnih množin za posamezne konsumente, pošiljanje na zunanje odjemalce ter dostavljanje na dom. Tobaki izdelki se smejo samo v prodajalni izročevati in je posluževati odjemalce po istem redu, kakor pridejo, toda z izdelki iste skupine (n. pr. cigarete) samo enkrat na dan. Izobežanje napisov »cigarete razprodane« in slično je splošno nedopustno, vendar so taki napisi dopustni v prodajalni za čas, ko dejanski primanjkuje tobačnih izdelkov. Nadalje je tudi odredilo finančno ministrstvo, da je prepovedano oddajati tobačne izdelke vsake vrste otrokom in mladini. Za mladino se smatrajo v smislu tega odloka osebe obojega spola, ki niso še prekoračile 16. leta. Prestopki tega ukrepa se kaznujejo po § 52 in 53 predpisa za tobačne trafikante, oziroma po § 47 predpisa za razpečevalce specialitet.

Svarilo proti špekulacijam z zemljišči. C. in kr. poveljnik vojne skupine nadvojvoda Evgen je glede na dejanske dogodke sklenil, da svari proti brezvestni špekulaciji z zemljišči, ki poizkuša zapeljati kmečko prebivalstvo pod napačno pretvezo k prodaji zemljišč, češ da so zemljišča vsled vojske postala manj vredna. Nasprotno takemu nepoštenemu postopanju naj se nastopi z vso strogostjo; moštvo naj se ponči, da vojska vrednosti zemlje in zemljišč ni le znižala, marveč da je še vedno višja, od prodaje se zato najodločnejše odsvetuje. Iz pisma ali iz vprašanij vojakov

Zanimiva aretacija v Parizu. Iz Pariza se poroča: V Parizu je bil aretiran vsled milijonske golufije angleški finančnik Campbell-Everden, katerega navadno bivališče je London. Campbell je ustanovil svoječasno v Londonu »Maroško banko« z glavnico 25 milijonov frankov, ki pa ni uspevala. V zvezi s francoskim finančnikom Pequinotom je nato izpremenil »Maroško banko« v angleško-francoski sindikat. Težko oškodovani francoski delničarji, ki s tem izgube na milijone, tožijo sedaj Campbellja in Pequinota.

Petelin in »race«. Mislimo tu časnikaške »race« — izmišljene vesti. — V neki družbi, v kateri je bil tudi pokojni angleški državnik Chamberlain, so se razgovarjali o stari legendi: V tretje, ko se je izrekla kaka laž, zapoje petelin. Na to je vprašal neki časnika, kako je to, da petelin najbolj kriče ravno jutraj, ko ljudje večino ma še spijo? Chamberlain je odgovoril: »To popolnoma potrjuje legendo, saj jutraj navadno izhajajo — angleški listi!

Smrt znamenitega slavista. Nedavno je umrl v 76. letu svoje dobe poznani in uvaževani slavist profesor Leskien. Nемец, rodom iz Kiela. V svojem plodnem in dolgem življenju se je bavil v mladosti s klasično filologijo in komparativno filologijo slovanskih jezikov. Bil je vseučilišni profesor slovanskih jezikov na vseučilišču v Lipsiju. Kot marljiv dopisnik Jagićevega »Archiva« je napisal mnogo studij z raznih področij slavistike. V najnovem času si je pridobil zasluge sosebno za Hrvate in Srbe s svojo znanstveno gramatiko srbsko-hrvatskega jezika. (Grammatik der serbo-kroatischen Sprache, Heidelberg 1914). V tej knjigi je znanstveno predložil in pretolmačen ta jezik, ki ga je izvrstno poznal in govoril kot rojen Hrvat. Žal, da ga je smrt odnesla, ne da bi bil dovršil zasnove drugi del te gramatike.

DAROVI.

V počastitev spomina pok. Antona Bellesa sta darovala dvorni svetnik grof Viktor Attems in namestništveni svetnik Edmund Fabiani po K 50 za vojaški vdovski in sirotinski sklad.

V počestitev spomina pokojnega Karla viteza Hyllmeyerja je nabral gosp. M. Lavrenčič za podružnico C. M. v Rojano, K 1650. Darovali so: Miroslav in Dragomir Nardun 3 K, Mislav Josip, Lavrenčič M. in za prodane slike po 2 K, Bremec Anton, Mikota Jule, Pertot Josip, Svoboda Mase, Ternovc Vlad., Sreč Erman., Strekelj I. po 1 K, Fischer K. 50 vin., skupaj K 1650. Srčna hvala.

Priporočljive tvrdke. Veliko skladišče izgotovljenih oblek

Pasi za prenos in platno za jadra.

LUIGI ZUCULIN, odlikovana tovarna zagrnjal in asfaltov. Rojan št. 2. Urad ulica Ghega 2. Specialiteta: zastori za gostilne, kavarne, prodajalne itd. 232

Hotel Continental

Trst, ulica San Nicolò št. 25 (blizu Corsa). Prenosišče za vojaške. Dvigalo. Cene zmerne. Postrežba točna. 190

„Salone Edison“

Trst, Vojaški trg (Piazza Caserma) Palača Vianello. Najprej objavljeni kinematograf tržaškega občinstva, kjer se predstavljajo najboljši gledališki filmi. 211

London Biscuit Factory.

A. GATTI, Trst, najbolj iskani. Priporočeni za rekonvalescentne otroke od prvih zdravniških avtoritet. 211

Papir.

VELIKA ZALOGA PAPIRJA za ovitke, papirnatih vreč lastne tovarne. — Valčki raznih barv in velikosti. Cene zmerne. — Gastone Dollinar Trst, Via dei Gelsi 16. 256

Nepremočljivi plašči.

LEOPOLD HAAS, Trst, Corso 2 in via Barriera Vecchia 10. Rogata izbora vojaških plaščev od K 20 — naprej. 257

Knjigovoznica

PIETRO PIPPA, Trst, ulica Valdirivo 19. Artistična vezava. Zepal kolekcij lastnega izdelovanja. Vpisniki (registri) posebnega sistema. 207

Livarnica.

ODLIKOVANA LIVARNICA OSVALDELLA. — TRST, ulica Media 26. Toplotv takoj v lito železo in kovine. 199

Damska krojačnica

A. RIEGER, Trst, ulica Torrona št. 30, I. nadst. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerne. 387

Trgovina jestvin in kolonijal

IVAN BIDOVEC, Trst, ul. Campanile 13 (Irg. Ponteroso) Zalogu mesa v konservi, sarlin, kondenzirano mleko, maza, čokolade in kakava. Velika izbora likerjev in domačih vin. Številni čaj, maslo. Cene zmerne. 2205

Jestvine na debelo.

Bogata izbora vsakovrstnih jestvin; prodaja na debelo RUGGERO GAMBEL v Trstu ulica delle Acque vegal ulice Corneo. 244

Šivalni stroji.

DELNIŠKO DRUŠTVO ŠIVALNIH STROJEV SINGER, Trst, Corso 20. Prodaja šivalnih strojev in vse pritrilj. Delavnica za popraviljanje. 258

Manufakturne trgovine.

SUCCESSORI (Nasledniki) PIETRO TAVOLATO Trst, Lesaj trg (Piazza della Lega) št. 1. — Bogata izbora manufakturnega blaga. — Cene zmerne. 194

Pooblaščen operator kurjih očes

MARKO KRIVČIČ sprejema od 5 do 7 pop. ob gledaljah od 9–2 pop. Trst, ul. Acquedotto št. 22 polupodstropje. 328

Majolične peči in štedilniki

M. ZEPAR, ul. S. Giovanni 6 in 12. Najboljša izdelovanja in najpopolnejša vrsta. Cene zmerne. 202

Pri ces. kr.

Avstrijskem skladu za vdove in sirote vojakov

pod Najvišjim pokroviteljstvom Njeg. apost. Velikanstva

Oddelek: Vojnega zavarovanja

se sprejemajo ponudbe za vojno zavarovanje in sicer pri deželni posredovalnici za Trst, Istro, Gorisko-Gradiščansko v Trstu, Via del Lazzaretto vecchio št. 3 kakor tudi pri oddekih za

- 1) St. Vid in Staro mesto, Via Besenghi št. 19 I. nad.
- 2) Novo mesto, Via delle Legna št. 2 polunadstropje
- 3) Novo milnico, Via Piccolomini 3, II.
- 4) Staro milnico, Piazza Barriera vecchia št. 4 I. nad.
- 5) Sv. Jakob, Via dell'Istria 8/I.
- 6) Predmestje Vrdela, Via Giulia št. 54, I. nad.
- 7) Zgornjo okolico Opčine, V. Carinta 18

kakor tudi pri krajnih posredovalnicah v Poreču, Kopru, Pulji, Volosko-Opitiji, Pazinu, Krku in Ljubljani, v vseh občinskih, županijskih in župnijskih uradih i. t. d.

Sklepati se morejo zavarovanja za najvišjo svoto K 40.000.—

Premije za svoto K 1000.— za eno leto za

Zavarovanja v slučaju smrti znašajo:

- a) Za vojaške po peklicu in one, ki spadajo v rezervo (12 letno obvezno službovanje, v kolikor ne spadajo v skupino b) ali d) K 70.—
 - b) Za vojaške, ki spadajo k trenskim in sanitetnim četam (če niso črnovojniki) K 55.—
 - c) Za črnovojnike z orožjem (brez ozira na starost in brez ozira na to, da služijo osebno kot črnovojniki, ali da so bili tekom vojne potrjeni) K 45.—
 - d) Za vojaške uradnike, knjigovodje, inženirje, kovaške mojstre, one, ki spadajo v oddelke za vzdrževanje in one za delavce, in naposled za druge, ki se ne bojujejo K 35.—
- Oni, ki dobivajo državno podporo, plačajo lahko na račun, ostanek pa se jim odtegne v desetih 14 dnevniških obrokih, ki se odbijejo od podpore.
- Osebe, ki so že zavarovane, se zavarujejo ponovno.
- Zavarovanje stoji takoj v veljavo.
- V slučaju da umre zavarovavec v teku enega leta, bodisi vsled rane ali bolezni, se izplača zavarovana svota zavarovancu ali pa onemu, ki se izkaže s polico. Ako se dožene, da se je zavarovavec zgubil ali pa da je umrl, kakor tudi ako je bil ranjen ali pa bolan pred dnem zavarovanja, tedaj se izplača predlagatelju znesek premije brez vsakega odbitka.

Hranilne vloge

sprejema od vsakega tudi če ni ud zadruga, in jih obre. 4 1/4 % večje zneske po dostopu po 4 1/4 % govoru. Trgovcem otvarja čekovne račune z dnevnim obrestovanjem.

Rentni davek plačuje zadruga sama.

Vlaga se lahko po eno krono.

Poštno-branilni račun 75.679. TELEFON 16-04.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom

ulica S. Francesco št. 2, I. nadst.

Posojila

daje na osebni kredit in na zastava proti plačilu po dogovoru.

Uradne ure: vsak dan za stranke od 8 predp. do 1 popoldne.

Priporoča male hranilne škrinje, ki so posebno primerne za družine.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

POSJILA DAJE

za vključbo 5 1/4 %

na menice po 6 %

na zastave in amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru

ESKOMPTUJE TRGOVSKE MENICE.

HRANILNE VLOGE

sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 %

Večje stalne vloge in vloge na tek. račun po dogovoru.

Rentni davek plačuje zavar. sam. — Vlaga se lahko po eno krono. — ODDAJA DOMAČE NABIRALNIKE (HRANILNE POSUČE).

registrovana zadruga z omejenim poročtvom TRST - Piazza della Caserma št. 2, I. nad. - TRST (v lastni hiši) vhod po glavnih stopnicah.

Poštno-branilni račun 18.004.

TELEFON št. 952

Ima varnostno celico (safe deposits) za shranbo vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednot, popolnoma varno proti ulomu in požaru, urejeno po najnovejšem načinu ter je oddaja strankam v najem po najnižjih cenah.

STANJE VLOG NAD 10 MILIJONOV KRON.

Uradne ure: od 9 do 12 dop. in od 3 do 5 pop. Izplačuje vsak delavnik ob uradnih urah.